

Wat dáar, in het ahnungsvoll-geheimzinnig duister van Wagner's tooneelfeestzaal, waarin de ontvankelijke kunst mensch door de ideale verheffing en veredeling zijns gemoedslevens het genot van het mensch zijn, van een tweede, ideaal leven van hooger gehalte dan het reële, met den dood eindigende, inniger en dieper dan wellicht ooit te voren leert beseffen, terwijl Clärchen's zalige geluksverzuchting: „So lass mich sterben, die Welt hat keine Freuden auf diese!“ hem onwillekeurig op de lippen komt wat dáar te zien en te hooren valt dringt ook bij onze landgenooten telkenreize verder en dieper door. Hoe de landelijke omgeving in de onmiddellijke nabijheid van het Festspielhaus, slechts eenige schreden er van daan, vlak achter de kleinste der beide restauraties, er uit ziet, is echter onbekend.

Die vraag zal ik daardoor beantwoorden dat ik doodeenvoudig, op grondslag van onder het zien en opmerken ipsissimis locis spontaan neergeschreven losse aantekeningen, vluchtige studietjes met de pen — „krabbel,” gelijk onze schilders zeggen — een zoo getrouw en plastiesch mogelijk beeld van het Bühnenfestspielhaus-milieu schets. Natuurbeschrijvingen zonder eenige bijgedachte of bijoogmerk, uitsluitend ter wille van zich zelve, zonder eenig „geschiedenisje”, verlevendigd door de onmisbare typig-lokale stoffeering: letterkundige landschapschildering als Selbstzweck dus. Zie daar mijn programma. Iets anders wil ik niet geven.

I.

«Ich ging im Felde so für mich hin,
Und nichts zu suchen das war mein Sinn.»
(naar Göthe.)

Tusschen één en half twee, in het begin van Augustus.

Aanvankelijk ter nauwernood merkbaar, weldra gaandeweg steiler klimmend, stijgt de straatweg, zoodra men de laatste huizen, voorbij het Bayreuthsch station, achter zich heeft, zoetjes aan de Hohe Warte op. Vlak recht uit, aanmerkelijk hooger, schemert in de verte de breede bessensapachtige vlak des Wagnertempels, waarvan slechts het middengedeelte, met het eerst van '82 dagteekenend uitbouwsel der vorstenloge, door dicht geboomte omlijst, tusschen het somber, dof groen uitgluurt. Een nog nauwelijks twaalf, dertien jaren oude chaussée, die de stad expresselijk voor de eerste voorstellingen van '76 deed aanleggen. Tot dusver had slechts een smalle, landelijke voetweg naar de Bürgerreuth, het geliefdskoosd restauratie-wandel-doel der burgerij op vrije middagen of avonden, geleid. In dat „Nibelungen”-jaar was zij nog geheel kaal, gruwelijk stoffig, verschroeiend heet, daar de boompjes aan weërszijden nog nauwelijks geplant waren.